

Kıymetli dost arkadaş ...

A.Alatlı'nın cumhurbaşkanlığı makamında yaptığı konuşması görsel olarak izlenip ve kendisini anlatmak için yaptığı seri röportajlar ve yeni şafak,cumhuriyet gazeteleri ve kendi sitesinde yaptığı açıklamalarına dikkat edilerek, siyasetçi,yazar ve komu oyu tepkileri gözetilerek ve çevremizdeki duyarlı insanların yaklaşımları gözetilerek bu irdeleme yazısı kaleme alınmıştır... dikkatli bir çerçevede kendi özümüzü eleştirmek babından bükümü içselleştirmek için El cevabımız kendimize başlığı verilmiş 1-2-3-4-5-6 nolu yazıları ilgi ve dikkatinize sunarım...sürçü lisanımız af ola..... baki selamlar...Orhan Karakuş e-mail:okarakus44@hotmail.com

Alev Hanım Paçöz mü?..bizce önemli gördüğümüz bu yenicene zamanlarda 2015'ten 2018'e olan birinci evrede meselenin irdelenmesine ve kendimiz arındırmaya vesile olacak anlamlı katkılar yapacaktır...Alev hanımı muhabbete davet ederiz..

Tefrika olarak "el cevap kendimizdir" yazılarımız devam edecektir...

1- İyi tanımlı ayarı tutarlı Fuzzysel ahlak...

Aristo tarafından temellendirilen Dekart ile Kartezyen, Hegel ve Marks ile diyalektik mantık olarak şekil verilen skolastik önermeler mantığı doğru, hatalı,yanlış vurgusuna dayanır. En kaba hali "ak ve kara" ile düz mantık olarak ifadelenir. Decartla analitik, Diyalektik mantık ile her şeyin bütünlüğü, hem o hem de o, tedrici gelişim(evrım-devrim),zıtların birliği gibi yeni kavramlarla aydınlanmaya katkı olarak tarihsel sosyo-pisiko süreçlerde bu yaklaşımlar köşe taşları olmuştur. Esasen Henry Pioncore tarafından düşünüş temelleri atılan ,Görecelik kuramı

ile (Albert Einştayn) ve kuantum ile (Mac Planck) kuramı, M.Zadeh ile Fuzzy uzayları ve Bulanık mantık ile ,fonksiyonel analizde “operatörler cebiri zayıf süreklilik” ve istatikselsel mekanik ve olasılık süreçlerinde prodetrminizm yaklaşımı ile Yılmaz Öner(fizik ve felsefe) geliştirilen analitik düşüncenin derinleştirilmesine bir adım olarak Tasavvufi Praksis yaklaşım da metot (Orhan Karakuş)konusunda değinilen doğunun mana gücü Yunus Emre ve Fuzuli'nin “IŞK ve muhabbeti” ve İbn-i Rüşt ile “müşahede etmek ve itibari olmak” Ve edep olayına derin bir anlam yükleyen Nabi'den ve Tasavvufa derin bir akış veren Nesimi'den dem alan “kültürel potensiamız” akışa devam etmektedir... Tasavvufi Praksis “kitabımızın” başlarken başlığı altında normatif öz değerleri sunulan ve özü sulh yapıcılığı, hakkaniyet ve razılık olarak kıymetlendirilen iyi tanımlı ayarı tutarlı fuzzysel ahlak kısmında bulanık mantık ile ele alınacak dilsel değişkenleri sunmaktadır...Bulanık mantıkla geliştirilen üyelik fonksiyonu gözetilerek aitlik derecelenmesi ile: iyi tanımlılık, edep , itibari, muhabbet ,erdemlilik , bücürük ukala... üçgen,trapoze ve çan fuzzy sayıları v.b. ile mertebe ve derece verilebilecek dilsel değişkenler ile Alev Alatlı'hanımın kaçak sarayda yaptığı güzelleme dolu ve ironi taşıyan “muhteşem konuşmaya” (alevalatlı.com ve Yeni şafak.om.tr içeriği verilen)seri röportajlardaki sunumun irdelemesini kendimizce(tabii olarak daha iyisini Allah bilir) serbest kürsüde tefrika olarak yapmaya çalışacağız...

2-Alev Alatlı bizce “arınmamıza vesile” olan bir konumlanmış almıştır.

Yenicene zamanlarda kültürel arınma için tartışmaların her ortamda başlatıldığı ve bu vesile ile www.okuyay.net ile kurulan IŞK platformu ile hakkımızda içeriği tanımlanan ve ilkeleri sunulan çerçevede bu sürece katkı koymaya çalışacağız.A.Alev kalbi dinlediğimiz farklı yaklaşımlar taşımaya karşın önemseydiğimiz kendi deyisi ile “ muhafazakar laik bir münevver” idi.Yaptığı konuşmayı Ali Şeriatı'nın dinamik “Hacc” risalesi ile teyelleyip, “kendi düşünsel serüvenimi “aklî hicret” diye nitelendirebiliyorum “ diyerek “merhamet ve helal” alemine yolculuğa çıktığını vurgulamaktadır. Acep öyle mi?... Öncelikle Kaçak saray ile halkın olan Atatürk Orman Çiftliği mirası talan edilmektedir. A.Alatlı hanım Başta Ankara Mimarlar Odası ve TMMOB ve diğer demokratik ,siyasi kuruluşlarca şiddetle itiraz edilen ve karşı çıkılan, mahkemeleri süren, doğaya fütursuz ve hukuksuz saldırı ile namzet bu “tiranfravun” abidesinde bir konuşma ile safını ilan etmiş , zulme biat ederek beraberlik tanımlamıştır. Bu konumlanma ile yeni orijini geçmişi ret ve yeniyi tahrip eder bir katastrofik konumdur...Bu konuda Devlet Bahçeli'nin “kitaplarını yakmış ,saray mürebbiyeliğine soyunmuştur.” Nitelemesi yerindedir...

3-Kavramları kodlu ve imajı temsilleri sorunlu ...

1-ve 2-'de girişini yaptığımız bu irdelemede nirengi noktası olarak kaçak sarayda yapılan konuşmanın kodlarını ele almak icabı hasıl oluyor.(konuşmanın tam metni alevalatli.com.tr var.)Hem metin incelediğinde hem de konuşma görseli izlendiğinde düşündürücü olan, “Aydınlanma kutbundan, merhamet kutbuna hicret etmekteyim. Aydınlanma kutbu dediğim, yegâne terazisi yasaların harfinden ibaret olan nizam. Merhamet kutbu, yasaların ötesinde kadim değerlerin esas olduğu toplumsal düzen. İkisnin arasında bir yerlerde, kendine göre hakikati arayan bir entelektüel muhacir. Bu, benim.”diyerek kendini takdim eden A. Alatlı kendi analogik “hicretini” ifade etmekte,kendisine tayin ettiği kutup da bir varoluş yakıştırması yerinde olabilir, konumlanması ve sunum yaptığı yer afaki ve marazidir...Şık olan mütevazi bir zeminde kutupsal durabilmek ve zamandaki mekan açılımında Rahmetullahın lütfüne nail olmaktır...Kadim değerler kodu açılma girdiğinde İslam fıkıhı temelinde “helalleşme” kıymetlerin yaşam bulması için A.Alatlı :Helâl olmayan bir yasayı tefrik ve ilân edebilecek yegâne kurumdur, hakimlik. Yargıcın “ hakîm, fehîm, müstakîm ve emîn, mekîn ve mefîn” yani, “bilge ve bilgin, akıllı, anlayışlı, doğru, kendisine güvenilen, korkusuz, vakarlı, temkinli, metanetli, dayanıklı” olması istenir. Bence bu tanıma eklenecek iki ibareden biri “ özgürlüğünü içine sindirmiş” diğeri “İslam fıkıhına hakim” olabilirdi. “ demektedir.... Şeriat efkarını nazardan hakikate “şurası ve İmamı” nazil midir?...Mecelle ve kadı dayanağı

ileri sürüldüğünde “yasal hak ile helal hak” örtüşebilecek mi? Bunu için temelde ne önerilmektedir....” gönüllü feragat”...Röportajdan...

AB: Gönüllü feragat insan fıtratına ters değil midir?

AA: Hayır, eşrefi mahlûkatın doğuştan açgözlü olduğuna dair veri yok elimizde. Adam Smith’in “homo economicus”u gibi bir aldatmacadır bu da. Tüm davranışlarını ekonomik çıkarların yönlendirdiği sözde evrensel mahlûk, kapitalizme meşruiyet kazandırmak için kurgulanan, ve yerleştirilen, insan tasviridir. Bizi de inandırdılar ki, fisebilillah kavramı dilden düştü, ucunda maddi bir çıkar yoksa, kimsenin bir göreve talip olabileceğini düşünemez olduk.”...

Burada sorumuz “lehül Hamdi, lehül Mülki”ne demektir?... Ve kainattaki mülkün sahibi yada ebeveynlerimizin deyişi ile “yerin göğün sahibi Allah’tır...” Fisebilillah üzerine söz açılınca Mülkiyet çeşitleri , finans oligarşisi ,kapitalist sisteme değinilir, değişim için Hayy üzerine neden konuşulmaz...Türkiye bundan azade mi?Öz değerler olarak sulh yapıcılığı,hakkaniyet ve razılık aramak v.b. ile kendimizi aynı kulvarda mevzilendirmeye ve paralel düzlemlerde iyi niyetli amel ile toplumcu hürriyet düzeni için cenk etmede görebiliriz...Bu iyide... deruni Türkçe ile konuşup “tiranıfravun” özentili zihniyet önünde övgü dolu “ululama” için nasıl böyle bir şeye tevessül edebiliyor ?..sorusu... ve A.Alatlı’nın tarihsel olarak kategorik mağduriyetleri yakınlaştırmalardaki meramı ne ki???...Kendimizce canı gönülden merhamet nirengisi kutupsaldır. Esmâ ve Yasin’e göz yaşı yanında Ali İsmail ve Berkin’e de ciğerden yanma ve ailesine taziyedir. Ayrıca söyleşideki “ergen” kavramı netamelidir... Gençliğin itiraz, bidatçı biata dirençli değişim enerjisini sıkıştırmak düzen ve gen otokrasi için paspas etmektir.

“Siz, dünya beşten büyüktür demiştiniz, Sayın Cumhurbaşkanı.

“Galile etkisi” derler. Oligarşi hükümdar olduğunda, umuma hitap eden ve fakat “umumun zihniyetini” yansıtmayan sözlerin öfke uyandırması, husumet çekmesi, bastırılmaya çalışılması usuldendir.

Velâkin, “Evrensel dolandırıcılığın hüküm sürdüğü zamanda gerçeği söylemek devrimciliktir” diyen George Orwell hayatta olsaydı, sizi ayakta alkışlardı, efendim.”... konuşmadan.. Ahengin bozulduğu ve sürekliliğin patladığı yer burasıdır.. Katostrafik haldir. Kehanet huluç olmuştur. Denebilir ki A.Alatlı itibari olarak R.Tayyip Erdoğan’ı kutup yapmıştır. Bu seni ne ilgilendirir?. Dedik ya bizim canı gönülden merhametimiz kutupsaldır...burada Soljenitsin konuşur, Berkin’de bizi çağırır..vesselam...

R.Tayyip Erdoğan’ı meşrulaştırmak için bu rejime “pak seçim sistemi” derse ne diyelim....

4- Kurgusal analogiler , haramiler düzeni meşru mudur?..

“AA: Her şeyden önce meselenin “Erdoğan taraftarları – Gülen taraftarları” şeklinde adeta eşitlenerek sunulmasının doğru olmadığını düşünüyorum. Sayın Erdoğan hâlâ seküler/laik devleti yönetmek üzere temiz pak bir seçimle gelmiş bir lider, diğeri aslında tam da neye karşı olduğu benciyen laik muhafazkârların anlayamadığı muhalif bir dini cemaatin reisidir.”.. yazıaltı tarafımızdan cizilmiştir.”Ye malı” cemaatler çatışmasına bu yazıda girmeyeceğiz.. “12 Eylül cunta” rejimin siyasi partilerin iç yaşamını düzenleyen hiyerarşik yapılanışa kendi cunta benzeri “lider sultasını” içselleştirilmiş ve %10 baraj sistemi yanında , bazı bölgelerde demografi kaydırma, seçmen üretme , sınır değiştirme ile yapılan onca haksızlık ve hukuksuzluğa gözünü kapatıp Erdoğan’ı meşrulaştırmak için “pak seçim sistemi” derse ne diyelim.... daha ötesine benim dilim tutulur. Kendisi merhamet kutbuna “hicret” ederken rota değiştirip “hile metih kutbuna” çadır kurarsa... Kadir Mevla’m hayra getire A.Alatlı neden bu seçim sistemi demokratik ve pak olmaktadır?. Kendinize sunulmuş bir ikbal, bu taltifin ötesi danışman otorite(demektesiniz ki; toplum otoritesiz yönetilmez) yada menfaatleşme mi var? Haksız emek ve doğal kaynak sömürüsü ve rant temelli mülkiyetçi düzen, çalma çırpma için

göz bağı olarak, idare güvenlik tedrisat ve hukuk yapısalı ile donatılan nefsi güden şeytani harami düzeni kime yar olacak. Neşet şöyle der:“ Bu yalan dünyada ...”...

Şimdi evlilik ile kurulan analogi..kendilerinin birçok konuda R.Tayyip Erdoğan’dan farklı düşündüğünü ancak buna rağmen böyle bir ödüle layık bulunmasında A.Alatlı: “Sayın Cumhurbaşkanının beni hoş tutmaları için nasıl bir nedenleri olabilir? Öte yandan, devleti yönetenler şöyle dursun, insanın eşiyle bile istinasız her noktada buluşması, eksiksiz örtüşmesi mümkün değildir” der.”Her evde bazı tartışmalar olur.” Bunu herkes yaşar. Ancak bu aleni ortaya dökülmez, döküldüğünde artık film kopmuştur. Bu temsil ima olarak karıkoca arasındaki farklılıklara işaret eder ancak... fitrat, anlayış, kültürel birikim ve ortaya çıkan soruna farklı yaklaşım yada iç egemenliğin yeniden üretilmesinde çatışma v.b. gönderimler yapar... Neden buraya taşınmıştır. Kendisine var olan bir olguyu dayanak alıp konumunu güçlendirmek için, nafile dünyevi bu caba uhravi şöyle devam eder.. “Biraz bölük pörçük olacak ama Şeriatı’nın “kişinin evinden çıkması, çevresini terk ederek, pak topraklara ulaşması /bu suretle/ çektiği yabancılıkların bitmesi, kendisini bulması” diye betimlediği hac süreci, benim matematik-istatistik-ekonometri üçlüsüyle başlayıp, felsefe tarihiyle, ilâhiyata ve nihayet edebiyata ulaşma serüvenimle neredeyse birebir örtüşür. Hatta, kendini bulmak, arınmak, pak olmak bağlamında Japonların ahlâk kodu Bushido ile de örtüşür ki, bu da bana Tokyo’da okuduğum günlerin armağanıdır.” A.Alatlı hanım kendince böyle yürüyor. İllaki her kul kendi yolunu yalnız ve benzersiz yürür. Kendimi siyasi süreçlerden matematiğe biraz modern fiziğe ve esasen pisiko-felsefeyle bu yolu gidişimde Tasavvufi Praksis bir hat içinde kalmam vesilesi Kur’an ile özünde buluşurum. Amma ve lakin bu yolda Cenabı Hakk’ın inayeti ile yürümeye gayret ederken kendimce bir söz eder: “Kendine tapınan örtüşüp mihraplara” rastlamış sayarım ... A.Alatlı konuşması ve röportajda pek çok kıymetli insan adı geçmektedir. Burada “aydınlanma” meselesine konu olan Galile ve Newton üzerinde dur5-Bin bir alemde “düz alem” Öklidyen olup Galile ve Newton’la irca edilir...

Batıdaki aydınlanma: sorgulama temelinde kilise dogmatizminin kalıplaşmış otoriter karanlığını akıl-mantık odaklı bilimsel metot ve düşünüşünü miğfer yaparak bakışın dünya ötesi ufka doğru açılmasıdır. Burada Hegel’in metafizikteki üns’ü olan “**mutlak akıl**” bu odaktan genelleşmiş ve insan akli merkezli “**şirk koşma**” yaklaşımına da temel olmuştur. Düzlem geometrisinden üç boyutlu analitik uzay ve zaman parametresi ile Öklid geometrisi evrene açılmış dolayısı ile reform ve Rönesansın temel taşları Galile ve Newton fiziği(doğa felsefesi) ile şekillendirmiştir.Yeri gelmişken Yılmaz Öner’in kuantum kuramına yaklaşımı ve zamanın göreceli nesnel var olması ile Cenabı Hakkın “**ol**” hükmü ile maddenin içinde yaşadığımız uzay-zaman serilimin de açılmasına vurgu yapalım. İnşallah ileride Yılmaz Öner ile Henri Pioncre’in görüşlerin irdeleyerek bunun Tasavvufi Praksis yaklaşımındaki güçlü bağlarını ifade edeceğiz.Burada matematiksel yaklaşım yöntemlerinde “**kalkülüs**” sonsuz küçükler (diferensiyel ve integral hasap) ile kütle çekimi ve mekaniğin prensipleri daha çok Newton ile anılır. Galile’nin marifeti, fiziki göksel alemde dünyanın merkez olmasının değillenmesidir. Batlamyus’un görüşlerinin aşılması olan Kopernik gökbiliminde güneş merkezli modeli ile ortaçağdaki kilisenin dar ufku parçalanmıştır.Bugün dahi resmi uhreviyatçı çevrelerde insanlı dünyanın soyut bin bir alemde irca olarak paralelizimde(**tasavvufi nitelik**) merkez olduğu idrak edilememiştir.Galile’nin engizisyon zulmüne meydan okuyan “**her şeye rağmen dünya dönüyor...**” sözü, şok ve anti-şoku aynı anda kapsamına alan “**Galilei etkisi**” denilen “**şaşırtıcı vuruşunu**” yapmıştır.. **Şaşırtıcı vuruş:** Gerçeğin bembeyaz buz kestiği ve o anda narı beyza olduğu durumu yansıtmaktadır...(Filofoz Frederik **Nietzsche** ve Hünkarımız **Hacı Bektaşî Veli**’ye atfen burada ifade edilmiştir.) Bu kısmın **A.Alatlı** ile ilişkisi konuşma metnindeki: “*Siz, dünya beşten büyüktür demiştiniz, Sayın Cumhurbaşkanım. “Galilei etkisi” derler. Oligarşi hükümdar olduğunda, umuma hitap eden ve fakat “umumun zihniyetini” yansıtmayan sözlerin öfke uyandırması, husumet çekmesi, bastırılmaya çalışılması usuldendir.”*

Demektedir. Anlatımı bağlamındadır. Buradaki övgü (medyatik olma kriteri John Swinton. New York Times gazetesi editörüne ait) A.Alatlı'yı bağlar. Düzen-i mülkiyetçi sistemin hiyerarşisi ve oligarşisi ekonomik,siyasi,sosyal ve kültürel tüm yapılarda sürmektedir. Bu mülkiyetçi dünya da nitelikli istisnanın şaşırtıcı vuruşu sonucu değişen bir şey yoktur... bu önermelerde bizi bağlar...

6- Vicdani merhamet kutbu için Gülsüm hatun divanında dar'a durulmalı...

Şimdi yürek ve ciğer yarasına tuz basalım.Genç Türkiye'nin Laik- demokratik yaşam süreci doğunun mana gücü ile ebrulanıla duramamıştır. Ülkede bidatçı vicdan(Rihü Ahmer ve Daü Ekber onlara musallat olsun) sözde olduğundan ortalık metası olup herkesin dizinine pelsenek bir "**lütfkar merhamet**" lafı üretmektedir. Bu durum aynada kendisine yansıyan şıkımdık görüntü gibidir.Yani; Allah için söyledim bak(!)... Ben bundaayım ha(!)... Demedi deme ne demişim vay be(!)...hasılı seviye bu katredir. Ali İsmail,Yasin ,Esmâ, 12 yaşındaki Cizre'li Nihat için gelin muhabbetle şöyle yana yana duralım ellerimizde başlarımız çıkalım huzur demine, Gülsüm Hatun'un gözlerine dalalım... "*İçerim yanıyor, göğsüm parçalanıyor, ciğerimde yanan kozun yıkıcı ızdırabı bedenimi ceset yapıyor...*" Şehrazat deyişi gözleri ile konuşsun bizimle anlıyormusun... Kibir aynasının **SIRINI** silelim.İşte o zaman kaçak sarayların tuz buz olduğunu ve bütün konuşmaların berhava olduğunu hepimiz anlayacağız...**Şaşırtıcı vuruş bu Alev Alatlı hanım deli gönlümü işitiyor musun?**...İşte böyle, dermansız bu dert hepimizin beynine **NEMRUT** gibi varit olsun. Sulh ve huzur cemi cümle herkese... baki selamlar...

EK YAZILAR...

John Swinton. New York Times gazetesi editörü Swinton'un daha o yıllarda meslektaşları tarafından şerefine verilen bir akşam yemeğinde yaptığı konuşma,

.....

bu konuda mihenk taşı kabul ediliyor:

“Dünya tarihinin bu aşamasında, Amerika’da özgür basın diye birşey olmadığını, siz de, ben de biliyoruz. Hiç biriniz sahici kanaatlarınızı yazmaya cesaret edemezsiniz, etseniz bile, asla basılmayacağını bilirsiniz. Ben, gerçek düşüncelerimi bağlı olduğum gazeteye sokmamak için para alıyorum. Sizler de benzer paraları, benzer nedenlerle alıyorsunuz. Aranızda gerçek düşüncelerini yazacak kadar aptal olanınız varsa, kendisini sokakta başka bir iş ararken bulacaktır. Gerçek düşüncemin gazetemin tek bir nüshasında görünmesine izin versem, yirmidört saat geçmeden işimden olurum. Gazetecinin işi, gerçeği yoketmek; açıkça yalan söylemek; saptırmak; kötölemek; servet tanrısına yaltaklanmak ve günlük rızkını çıkarmak için ülkesini ve soyunu satmaktır. Bunun böyle olduğunu ben de, siz de bildiğinize göre ‘bağımsız basın’ şerefine kadeh kaldırmak da nasıl bir maskaralıktır?! Bizler sahne arkasındaki zengin adamların köleleriyiz. Bizler, ipleri çekildiğinde dans eden kuklalarız. Yeteneklerimiz, imkânlarımız ve hayatlarımız başkalarına aittir. Entellektüel fahişeler, bizler buyuz.”

Alev Alathı'nın yazısının tam metni aşağıda

“GERÇEK” ÖFKE UYANDIRIR, NİYE?

(I)

“Galile Etkisi” dedikleri

Popüler bir yanılgıya ters düşmeye cesaret edenlerin, “gerçekler”i iletmedikleri gibi, kişisel saldırılara da maruz kaldıkları, zarar görmeye başladıkları hal, “Galile Etkisi” terimiyle, GE, ifade ediliyor. GE, “gerçekler”in sapkınlık, sapıklık, yalancılık, kötülük, şiddet, ihanet gibi suçlamaların karşısında savunmasız kaldığı, özü sözü bir olanların toplumun dışına itilmekten kurtulmalarının yegâne yolunun, “gerçekler”i inkâr etmeleri olduğuna işaret ediyor.

“Galile etkisi,” toplumsal hakimiyetin “çeteler”in eline geçtiği, (1) çöküş süreçlerinde serpiliyor. Böylesi süreçlerde, “gerçek”in kutsal sayıldığı durumdan “öfke uyandıran ve bastırılan” bir olguya dönüştüğü, açık sözlü, dürüst insanların dokuz köyden kovuldukları gözlemleniyor. Toplumla çeteler hükümdar olduklarında, umuma hitap eden ve fakat “umumun zihniyetini” yansıtmayan sözlerin husumet çekmeleri kaçınılmaz oluyor.

“Umumun zihniyeti” kavramından murat, bir toplumun sanatından, tarımına, silâhlı kuvvetlerinden, dış ilişkilerine, eğitim sisteminden, dini inançlarına, adli mekanizmasına varıncaya kadar, yaşamını şekillendiren varoluşlar hakkında oluşturduğu “yargılar bütünü.” Bu bütün, doğduğumuz andan itibaren büyüklerimizin telkinleri, resmi ve gayri

resmi eğitimin sundukları, okuduğumuz her kitap, her dergi, her gazete, seyrettiğimiz her film, her TV programı, dinlediğimiz her siyasi söylev, her panel, her konferans, her şarkı, vb. vb., uyarılardan oluşan bir telkinler toplamı olarak tezahür ediyor. Toplumlar, hayatı, böylece geliştirdikleri “zihniyetleri” doğrultusunda algılıyor, yorumluyor ve tepki veriyorlar.

Bir toplumun umumi zihniyetini kavramanın en kısa yolu o toplumun hakim medyasını incelemekten geçiyor. “Umumun zihniyeti”ni yansıtan en kusursuz ayna, “medya.” Çünkü, netice itibariyle, medya bir “ürün” ve tüketici talebini karşılayamaması halinde, “ürün” üreticisinin elinde kalıyor, sektör çöküyor. Nasıl ki bir fırıncı, meğer ki iflas etmek istesin, müşterisinin değil, kendi ağzının tadına göre ekmek çıkarmakta “özgür” olamaz, medya da okuyucularının taleplerini gözardı etmekte ısrar edemez. Medyanın başarısı, “umumun zihniyeti” doğrultusunda ürün vermesiyle kaim. Hal böyle olunca, medyadan “Galile etkisi”nin dışında kalmasını, “popüler yanılgılar”ı iyileştirmesini beklemek, bindiği dalı kesmesini istemek oluyor ki, en hafif tabiriyle “abesle iştigal.”

Bu tezin en ünlü savunucularından birisi, 1829-1901 yılları arasında yaşamış, İskoç kökenli bir Amerikalı gazeteci: John Swinton. New York Times gazetesi editörü Swinton’un daha o yıllarda meslektaşları tarafından şerefine verilen bir akşam yemeğinde yaptığı konuşma, bu konuda mihenk taşı kabul ediliyor: “Dünya tarihinin bu aşamasında, Amerika’da özgür basın diye birşey olmadığını, siz de, ben de biliyoruz. Hiç biriniz sahici kanaatlarınızı yazmaya cesaret edemezsiniz, etseniz bile, asla basılmayacağını bilirsiniz. Ben, gerçek düşüncelerimi bağlı olduğum gazeteye sokmamak için para alıyorum. Sizler de benzer paraları, benzer nedenlerle alıyorsunuz. Aranızda gerçek düşüncelerini yazacak kadar aptal olanınız varsa, kendisini sokakta başka bir iş ararken bulacaktır. Gerçek düşüncemin gazetemin tek bir nüshasında görünmesine izin versem, yirmidört saat geçmeden işimden olurum. Gazetecinin işi, gerçeği yoketmek; açıkça yalan söylemek; saptırmak; kötölemek; servet tanrısına yaltaklanmak ve günlük rızkını çıkarmak için ülkesini ve soyunu satmaktır. Bunun böyle olduğunu ben de, siz de bildiğinize göre ‘bağımsız basın’ şerefine kadeh kaldırmak da nasıl bir maskaralıktır?! Bizler sahne arkasındaki zengin adamların köleleriyiz. Bizler, ipleri çekildiğinde dans eden kuklalarız. Yeteneklerimiz, imkânlarımız ve hayatlarımız başkalarına aittir. Entellektüel fahişeler, bizler buyuz.”(2)

John Swinton’un sözleri meslektaşlarını derinden öfkelenendirirken, kendisinin “Galile etkisi”ne kurban gittiğini söylemeye gerek yok. 1880 yılında “The Sun” gazetesi için Karl Marks’la yaptığı söyleşi ile de ünlü bir solcu, Swinton. Amerikan toplumunda hakimiyeti eline geçiren “çeteler”in kimler olduklarına dair muhkem bilgilerini cansiperane bir gayretle iletmeye çalışıyor ama ödülü, madalya değil, afaroz edilmek oluyor. Oysa, insanın ilk aklına gelen, Swinton’un Amerikan basınına ilişkin yaygın yanılgıları ortaya dökmesinin, “kahramanlık” olduğu. Ama öyle değil. Swinton, asla bir “kahraman” sayılmıyor, çünkü, “kahramanlık” harici olduğu kadar da “konjunktürel.” Yani, yerine göre bir yakıştırmadır kahramanlık ve kendisine nasip olmamıştır. Bu saptama da, beni, son günlerde anlatılmaya çalıştığım bir nüansa getiriyor: “kahraman” ile “yiğit” arasındaki yaşamsal fark.

Ardarda sıralayacağım bir kaç hatırlatmanın muradımı anlatacağını umuyorum: “Kahraman,” bir olaydaki yeri en önemli olandır. Bir savaşın, bir olayın, bir romanın, filmin, hatta bir ekonomik sektörün “kahraman”ı olur, “yiğit”i olmaz. “Kahraman,” üstün güç ima eder, “büyük, en büyük” gibi sıfatlarla derecelendirilebilir. “Büyük yiğit” ya da

“en büyük yiğit” gibi tamlamalara rastlanmaz. İnsanlar, “kahramanlaşabilir,” “kahramanlaştırılabilir”ler ama “yiğitleşmez,” “yiğitleştirilemez”ler.

“Kahramanlık” baskı, acımasızlık kaldırır, “yiğitlik” kaldırmaz.

“Kahraman”ın gücünün yetmemesi söz konusu değildir. “Yiğit” gücünün yetmeyebileceği teslim edilendir.

“Kahraman,” gücü yetmediğinde kahraman olmaktan çıkar. “yiğit,” gücü yetmese de yiğit kalır; Neşet Ertaş (3) bunu en iyi bilendir.

“Kahraman” başarısız olmaz, “yiğit” başarısız olabilir.

“Kahramanlık türküleri” vardır, “yiğitlik türküleri” yoktur.

“Kahramanlık madalyası” verilir, “yiğitlik madalyası” yoktur.

“Kahraman” ilân edilebilir, “yiğit” ilân edilmez.

Düşmanın “kahraman”ı olmaz, “yiğit”i olabilir.

Farklılıkların listesi uzayıp gidebilir ama sanırım bu kadarı meramımı özetlemeye yetecektir: “kahramanlık” esas itibariyle harici, “yiğitlik” ise esas itibariyle dahili, derseniz bâtni bir mücadeleye göndermedir. Bahis konusu “mücadele,” rahmetli Cemil Meriç’in “Bu Ülke”nin giriş sayfalarındaki “Kavgâ, insanla kader arasında değil artık insanla kelime arasında...” cümlesiyle ışık tuttuğu, “varoluş mücadelesi”dir ki, “güvenlik içinde, rahat yaşama”(4) kavgasının çok ötesinde, Kur’an’ın “eşrefi mahlûkat” olarak tarif ettiği “insan olma” mücadelesini ifade eder. İnsan olmaktan “bizim” anladığımız; insan olmanın “bizceleyin” anlamı ki, bu, herhangi bir başka topluluğun “insan” tanımı ile çakışmak zorunda da değildir.

İlginç bir ayrıntı, “kahraman, Arapça “kahr” çıkışlı, Farsça kökenli sözcüktür; “yiğit,” Türkçe. Yiğit, Türki cumhuriyetlerde bizimkine benzer anlamda “?????” (Latin alfabesinde dzhigit) Türkçe okunuşuyla “cigit” olarak kullanılır. “Cigit” Rusça’da da var. Çok yaygın bir kelime olmamakla birlikte, Tolstoy dahil, pek çok klasik yazar romanlarında “cigit” terimini kullanmışlardır.

Türkiye’ye gelince, “yiğit”in son yıllardaki en yakın tanımlardan birine Erzurum Forumu’nda rastladım.(5) “Erzurumluluk”u şöyle tarif ediyorlar: “Haysiyetlilik, erdemlilik. Cesarettir, mertliktir; samimiyettir, sadakattir, vefadır; mükemmel ahlâktır; tükenmez bir sevgi ve kârsız bir saygıdır. Erzurumlu, olay ve fikirleri araştırır; insanların ayıplarını asla araştırmaz. Erzurumlu, söylenene bakar, satır aralarının peşinde olmaz. Merttir ama patavatsız değildir. Cömerttir ama müsrif değildir. Yürekli ama saldırgan değildir. Samimidir ama ahmak ve aptal değildir. İnançlıdır ama yobaz değildir. Hasılı Erzurumluluk, Hazreti Kur’an’ın eşrefi mahlûkat olarak tarif ettiği insan olmaktır.”

Bu bağlamda, ne her kahraman “yiğit” olur, ne de her yiğit “kahraman.” Bir yiğitin varoluşunda “kahramanlık,” gerekli ama yetersiz bir haslettir.

(1) “mob rule” Philip Atkinson, “Decline of Civilization.”

- (2) Labor's Untold Story, by Richard O. Boyer and Herbert M. Morais, published by United Electrical, Radio & Machine Workers of America, NY, 1955/1979.
- (3) “yiğidim ya gücüm sana yetmiyor” Neşet Ertaş
- (4) “Kurtlar Vadisi” Alev Alatlı
- (5) www.dadas.forumu.com